

Water leeft!

Water dreigt. Wonen onder NAP is niet vanzelfsprekend meer. Zelf kijk ik met groeiende interesse naar onze strijd tegen de oerkracht van water én het vertrouwen in de overheden die ons moeten beschermen.

Als archeoloog ontdekte ik dat alles wat je ziet in het landschap water gerelateerd is. Ik stelde me voor hoe het voor een middeleeuwer moet zijn geweest. In de tiende eeuw was het fijn wonen op de zandgronden langs de kust.

Maar de bevolking groeide en het werd druk op dat smalle strookje droog land tussen de zee en de uitgestrekte veenmoerassen. Hoe mooi zou het zijn die sponzige grond in cultuur te brengen? Met scheppen in de aanslag werden de metershoge veenkussens bedwongen. Maar helaas bleek veen een verraderlijk goedje: het klonk in en de nieuwe bodem gaf zich gewonnen aan het water. En dat merken we nog steeds.

“Gouda zakt” kopten verschillende kranten onlangs, en wel met 3 millimeter per jaar. Met pappen en nathouden wordt de veenbodemdaling tegengegaan, tijdelijk, al eeuwen lang. Dit jaar

moeten alle gemeenten en waterschappen een stresstest doen, zoals verwoord in het *Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie*. Hoe gaan we om met de toenemende wateroverlast? Menne Kosian van de RCE vindt oplossingen in oude stadsplattegronden waarop je precies ziet waar de afvoerputjes van oude steden en ommelanden zijn. Door die kennis te gebruiken bij ruimtelijke ontwikkelingen, worden snelwegen vast niet langer zo diep onder NAP aangelegd, zoals laatst een deel van de A4.

De provincie Zuid-Holland heeft zeven erfgoedlijnen benoemd, alle gerelateerd aan water, zoals trekvaarten en de Oud Hollandse Waterlinie. Mocht er een erfgoedlijn bij komen, dan nomineer ik de Landscheiding. Deze 13de-eeuwse waterkering tussen Rijnland en Delfland is nog altijd de grens tussen de twee gebieden met een verschillende peilhoogte. De eerste vermelding die we kennen is in een charter uit 1285 van Graaf Floris de Vijfde. De Landscheiding loopt van de kust bij Wassenaar tot voorbij Zoetermeer en was nodig om te voorkomen dat water vanuit Rijnland naar Delfland zou stromen. Tegenwoordig is de Landscheidingsdijk door bebouwing van het boerenland niet overal meer

Ceciel Nyst (1975) is adviseur erfgoed en ruimte in de gemeente Leidschendam-Voorburg. Tot 2017 adviseerde ze als archeoloog Noord-Hollandse gemeenten hoe om te gaan met watererfgoed. Inmiddels heeft Nyst haar werkveld verlegd naar Zuid-Holland.

Beeld ikRotterdam

herkenbaar. Behalve aan de twintig resterende grenspalen. Iedereen wist dat je binnen een bepaalde afstand van die palen niet mocht graven om de waterkering te behouden. Daar werd streng op toegezien.

De verbondenheid van Holland met water is cultureel bepaald. Mijn zus, die gebarentaal onderzoekt, leerde me dat het Nederlandse gebaar voor water een uitgestrekte watervlakte weergeeft, terwijl dat in Frankrijk het opendraaien van een kraan is en in West-Afrika een

“

De verbondenheid van Holland met water is cultureel bepaald.

kommetje maken van je hand dat je denkbeeldig leegslurpt. Water is hier in overvloed, goddank, en middeleeuwse dijken en keringen zijn gelukkig springlevend. ①